

תאריך: כ"ד אייר תשפ"ה (22/05/2025)
מספרנו: 100-52

לכבוד

שר העבודה - מר יואב בן צור

א.נ,

**הנדון: בחינה משפטית והצעה לתיקון חוק שעות עבודה ומנוחה
ביטול ההחרגה של דיילי אוויר**

1. אני פונה אליך בשם דיילי האוויר בישראל בבקשה לקדם תיקון לחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951, אשר יביא לביטול ההחרגה הגורפת של דיילי האוויר מתחולת החוק, ויבטיח את זכויותיהם כעובדים שכירים במדינת ישראל.
2. כיום, סעיף 30(א)(4) לחוק קובע החרגה אוטומטית של "אנשי צוות אוויר", מבלי להבחין בין תפקידי טיסה הדורשים רישיון הפעלת כלי טייס (כגון טייסים) לבין דיילי אוויר, החרגה זו מנוגדת לרוח חוקי המגן במשפט העבודה, ומובילה לפגיעה בזכויות בסיסיות כגון שכר בגין שעות נוספות, מנוחה שבועית, זכויות פנסיוניות ותנאים סוציאליים.
3. תפקיד דייל האוויר דורש אחריות, משמעת, עמידה בלחצים, שרירותיות בלתי מתפשרת, ובעיקר נוכחות תמידית בעבודה ללא שכר עבודה.
4. שיטה זו של חישוב שכר מבוססת על מניפולציה צינית אנחנו מתוגמלות אך ורק על שעות הטיסה באוויר מהרגע בו המטוס ממריא ועד רגע נחיתתו. כל השעות שמסביב ולמען הסר ספק, מדובר במאות שעות בחודש אינן נספרות ואינן משולמות.
5. **הנה מעט מהשעות שהופכות ל"אוויר" ונעלמות מתלוש השכר:** שעתיים לפני כל טיסה, בהן אנו נדרשות להגיע לשדה התעופה, לעבור תדריכים, בדיקות, ולבצע מטלות הכנה – **ללא תשלום**. שעות ההמתנה בין טיסות, בשדה התעופה או במדינה זרה – **ללא תשלום**. הכנת המטוס לפני כניסת הנוסעים – **ללא תשלום**. עבודה פיזית של ניקוי וסידור המטוס לאחר נחיתה – **ללא תשלום**. **עיכובים, תקלות, ביטולי טיסה – כל זמן ההמתנה אינו מתוגמל**. זמן רב לאחר נחיתה, עד לשחרור מהשדה – **ללא תשלום**. **כ-330 שעות חודשיות בממוצע בהן אני בפועל נמצאת בעבודה אך שכרי מחושב על כ-75 שעות בלבד**.
6. מדובר בשעות בהן דיילים בכוונות ומחויבות להיות בזמינות, לבצע משימות, ולעמוד לרשות המעסיק. מדובר בניצול שיטתי של מודל העסקה בלתי מוסרי, במסגרתו "עובדים שקופים". חברות התעופה מסרבות לשלם עליהם.
7. הדרך היחידה לשיפור תנאי העסקה שלנו היא בהחלת שכר על כלל השעות, ובהתערבות של הכנסת לעצירת השיטה החרגה זו הפכה לכלי בידי המעסיקים כדי לעקוף הגנות קוגנטיות.
8. לא ייתכן שבשנת 2025 המוביל האווירי של ישראל מעסיק לאורך שנים שמעליבים את כבוד האדם והעובד. אני קוראת לכם, בשם כולנו, לשים סוף לעיוות הזה. לא בחסד – בזכות.

תאריך: כ"ד אייר תשפ"ה (22/05/2025)
מספרנו: 100-52

9. ממצאים קשים אלה עולים מעדויות רבות של דיילים, ומתועדים במסמכים ובתצהירים. דיילי האוויר נאלצים לא פעם להשלים לשכר מינימום אף לאחר שנות ותק רבות, תוך הצגת נתוני שכר מעוותים המסתירים זכויות פנסיוניות, ואי-תשלום רכיבי שכר אמיתיים.
10. במהלך מבצע "חרבות ברזל" ב-7.10.2023 תרומתם הלאומית של דיילי האוויר, אשר עבדו ימים כלילות בשבת וחג להשבת חיילים ואזרחים מחו"ל, ללא כל הבטחת תגמול הולם או הגנה חוקית.
11. הגיעה העת להכיר בעובדה: דיילי האוויר הם עובדים מקצועיים לכל דבר ועניין ואין הצדקה משפטית, מוסרית או ציבורית להחרגתם מחוקי המגן.
12. אשר על כן, אנו דורשים לקדם תיקון חקיקה, אשר יסיר את ההחרגה ויחיל על דיילי האוויר את כלל הוראות חוק שעות עבודה ומנוחה, תוך התאמות שיוסדרו בתקנות כפי שנהוג במקצועות ייחודיים אחרים ובהתאם לאיגודי הדיילים בעולם.
13. נודה לתמיכתך בקידום תיקון חשוב זה, למען עשרות אלפי עובדים שנשללת מהםזכות בסיסית לקיום בכבוד.
14. לאור האמור אבקשך לקיים דיון דחוף בכדי לאפשר תיקון ועשיית צדק עבור העובדים במשק.

בכבוד רב ובברכה,
ליאור קסטוריאנו יניב, עו"ד

תאריך: כ"ד אייר תשפ"ה (22/05/2025)
מספרנו: 282-01

נספח – הצעת חוק לתיקון חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951

1. נוסח החוק הקיים – סעיף 30(א) חוק זה אינו חל על העסקתם של:
 1. שוטרים במשטרת ישראל, וכן כל מי שנמנה עם שירות בתי הסוהר;
 2. עובדי המדינה שתפקידם מחייבם לעמוד לרשות העבודה גם מחוץ לשעות העבודה הרגילות;
 3. יורדי ים ועובדי דיג;
 4. **אנשי צוות אוויר**;
 5. עובדים בתפקידי הנהלה או בתפקידים הדורשים מידה מיוחדת של אמון אישי;
 6. עובדים שתנאי עבודתם ונסיבותיה אינם מאפשרים למעסיק כל פיקוח על שעות העבודה.

תיקון סעיף 30(א)(4):

במקום "אנשי צוות אוויר" יבוא: "אנשי צוות אוויר טייסים, מהנדסי טיסה המחזיקים ברישיון מקצועי תקף מאת רשות התעופה האזרחית או גוף מוסמך אחר לפי תקנות הטיס חוק הטיס ; "לעניין זה, דיילי אוויר לא ייחשבו אנשי צוות אוויר, ויחולו עליהם הוראות חוק זה במלואן."

דברי הסבר

2. מטרת הצעת חוק זו נועדה לתקן עיוות מתמשך בפרשנות סעיף 30(א)(4) לחוק שעות עבודה ומנוחה, אשר קובע כיום החרגה כללית ל"אנשי צוות אוויר" – מבלי להבחין בין בעלי רישיון תעופתי (כגון טייסים), המבצעים תפקיד מבצעי הדרוש להפעלת כלי טיס במהלך הטיסה, והכל בהתאם להוראות תקנות הטיס ולפיקוח הרשות המוסמכת. "דיילי האוויר אינם נושאים ברישיון הטיסה ואינם כפופים להסדרה חוקית עצמאית כדוגמת תקנות הטיס. לפיכך, אין כל הצדקה משפטית או מוסרית להשוותם לטייסים לעניין ההחרגה מחוקי המגן. "לרבות על טיסות בינלאומיות, טיסות מסחריות וטיסות פנים-ארציות, ככל שמדובר באנשי צוות אוויר כהגדרתם לעיל, הפועלים במסגרת חברות תעופה אזרחיות מורשות על פי דין."
3. למעשה, כיום דיילי האוויר חסרי הגנה חוקית מהותית. הם חשופים לניצול, נאלצים לעיתים להשלים הכנסה לשכר מינימום, ועובדים שעות רבות ללא שכר. כיום דיילי האוויר חסרי הגנה חוקית מהותית והם נתונים לניצול בין היתר בגין:
 - היעדר גמול בעד שעות נוספות, שבתות וחגים;
 - אי תשלום עבור שעות קרקע, הדרכות והכשרות;
 - תלושי שכר שאינם משקפים את היקף העבודה בפועל;
 - הכנסה שאינה מבטיחה קיום בכבוד, גם לאחר שנות ותק.
4. מצב זה מוחמר עוד יותר כאשר נעשה שימוש בהסכמים קיבוציים מיושנים, ונחתמים הסכמים בתנאים בלתי שוויוניים וללא שקיפות מצד ארגון העובדים.
5. לאור הפגיעה הקשה שר העבודה והרווחה, כאחראי על חוקי המגן במשק, מחויב לוודא שהחרגות לא יבוצעו דרך פרשנות או חוזים מפלים הנוגדים את תקנות החוק ומבטלים הלכה למעשה חקיקה קוגנטית. שמירת זכויות אין באמור בהצעה זו כדי לגרוע מזכויות קימות הנתונות לעובד על פי חוזה אישי, הסכם קיבוצי, או דין אחר.